

4. ПРОБЛЕМИ ТА ПЕРСПЕКТИВИ ПІДВИЩЕННЯ ПРОДУКТИВНОСТІ ПРАЦІ НА ПІДПРИЄМСТВАХ

А.В.Гарастовська, І.Й.Кравченко

Національний університет харчових технологій

Діяльність будь-якого підприємства в сучасних умовах господарювання майже повною мірою залежить від продуктивності праці. І тому, на сьогодні постає досить важливе і актуальне питання стосовно шляхів та перспектив її підвищення на підприємствах.

Методологічні аспекти даного питання розглядаються в працях вітчизняних та зарубіжних вчених, таких як: Г.М.Биков, В.С.Вечканов, Л.І.Абалкін, А.К.Семенов, Н.Г.Чумаченко, Н.І.Іванов, М.Д.Прокопенко, В.М.Шубін та інші.

Продуктивність праці є одним з найважливіших показників діяльності кожного підприємства, який дає якісну характеристику використання робочої сили. Даний показник визначають або кількістю продукції, випущеної за одиницю робочого часу, або кількістю часу, витраченого на виготовлення одного виробу (трудомісткість). Відповідно, існує тісний зв'язок між затратами праці на одиницю виробленої продукції і продуктивністю праці, а саме: чим нижче трудомісткість виробництва продукції, тим вища продуктивність праці. Вона визначається як у натуральному, так і у вартісному вираженнях. Але грошовий вимірник має універсальніший характер і може використовуватися на будь-якому підприємстві та у різних галузях. Використовуючи вартісні вимірники при аналізі продуктивності праці в динаміці необхідно валову продукцію, чистий дохід перераховувати в порівняльних цінах. Це забезпечить більшу точність розрахунків.

При аналізі продуктивності праці на підприємстві необхідно:

- спочатку визначити плановий рівень продуктивності праці;
- розрахувати значення її фактичного рівня, а також встановити його зміни в порівнянні з попередніми роками та з розрахунковими значеннями;

- визначити вплив окремих чинників, що вплинули на зміну рівня даного показника;

- розробити пропозиції та заходи щодо підвищення продуктивності праці.

Узагальнюючим показником продуктивності є середньорічний виробіток продукції одним працюючим. Величина його залежить від виробітку робітників та їх питомої ваги в загальній чисельності промислово-виробничого персоналу. Показник виробітку на одного робітника дає змогу повніше проаналізувати використання робочого часу і може характеризувати вплив зміни структури кількості персоналу на показник продуктивності праці. При виявленні виробничих резервів розраховують також річну, денну, годинну продуктивність.

Джерелами резервів зростання продуктивності праці, на сьогодні, можна вважати наступні:

- скорочення непродуктивних витрат та більш ефективного використання робочого часу;

- збільшення обсягу виробництва продукції за рахунок підвищення рівня автоматизації виробництва, підвищення рівня інтенсивності праці, а також удосконалення організації праці.

Але, на сьогодні, продуктивність праці не розглядають як основу виходу із кризи, і відповідно, як джерело економічного розвитку та підвищення рівня життя населення, що є досить помилковим. Також існує досить слабкий зв'язок між продуктивністю праці та мотиваційним механізмом. Недосконала система оплати праці та низький її рівень знизили ефективність праці на підприємствах, що практично зруйнувало зв'язок між продуктивністю праці та її оплатою. Тому співвідношення зміни відповідного показника та зміни оплати праці показує коефіцієнт випередження, який визначається як відношення темпів зростання продуктивності праці до темпів зростання середньої заробітної плати.

Дослідження проблеми підвищення продуктивності праці на підприємствах України вимагає урахування нових умов господарювання,

впливу глобалізації, уважного вивчення ролі усіх впливових чинників на макро- та мікроекономічному рівнях, вдосконалення методологічних та методичних підходів до оцінювання та аналізу продуктивності праці, визначення важелів її підвищення з позицій перспектив інноваційного розвитку суспільства [1].

Підвищення продуктивності праці на підприємствах є важливим та головним чинником подолання економічної кризи та спаду, забезпечення стійкого, потужного зростання та підвищення рівня життя населення країни.

ЛІТЕРАТУРА:

1. Семикіна М.В. Продуктивність праці: методологія вимірювання, передумови зростання [Електронний ресурс] / М.В. Семикіна. – Режим доступу: http://www.kntu.kr.ua/doc/zb_17_ekon/stat_17/70.pdf.